

CO RAFYA

G R

Corafya, bir bilim kolu olarak (do a ve toplum) onuncu sınıf müfredatında yer alan bilimleri inceleyerek (Yerküre ve Uzay), Yerküre sargılarını, onların önemini ve rolünü, Yerkürenin doğal ve toplumsal özelliklerini, söz konusu özelliklerin insan, bitki ve hayvanlar alemine olan etkileri. Farklı liselere ait onuncu sınıf Co rafya dersinde dört genel alan vardır: Co rafya alanı, doğa ortamı (fiziksel özellikler), insani corafya (insani özellikler) ve toplumsal özellikler.

HEDEFLER

Co rafya dersinin hedefleri

- Co rafya'nın bir bilim kolu olduğunu bilmek, Yerkürenin Uzayın eklini, büyüklüğünü (Yerkürenin bir gezegen gibi) ve hareketlerini, fiziki ve insani özelliklerini, bunlara dayanarak örneği düz olarak ele tiri yapabilir;
- Örneği corafya'nın yardımcıyla alan, doğa, insani, bölge ve toplumsal ortamların sorunlarını çözülmesi sonucuna varabilir;
- Örneği bazı corafya ekilerini (plan, harita v.b.) çizebilmesini öğrenebilir;
- Co rafya bilgilerini biriktirmesini, analizini, çizitlerini, grafikte gösterilmesini (çizim, harita, aerofotografi, uzay foto rafları, G S v.b.) örneği anlayıp kullanmasını öğrenmelidir, doğa ve toplumsal olayları, rolünü ve genel örgütlenmeyi aynı zamanda bilmelidir;
- Kitap, küre, atlas, literatür, leksikon, ansiklopedi, internet, diğer bilgisayar programlarını, eğitimci televizyon programlarını kullanmasını öğrenmelidir;
- Diğer ulus ve halklarla i birlik yapmaya almalıdır.

GENEL AMAÇLAR

Genel özelliklerin amacı , öğrenciler bilgilenmeden önce , araştırma ve değerlendirilmeyi öğrenmelidirler. Tüm bu özellikleri bir araya getirdikten sonra onları şu soruları cevaplandırmalıdır; Objeler nerede bulunur? Onların orada bulunmasını sebepleri? Nasıl meydana gelirler? Ne gibi etkiler yapabilir? Bir toplumun çeşitli ortamlarda örgütlenmesi nasıl yapılır?

Öğrenci:

- Yerkürenin eğimini, büyüklüğünü, hareketlerini, Güneş sisteminde bulunan bir uzay cismi olduğunu, Uzay ve uzay cisimlerini, Yerküre hareket sonuçlarını ve onların insan ve Dünyada olan etkilerini anlamalıdır;
- Haritaların, enlem ve boylamların, objelerin, bölgelerin, yüksekliklerin, harita işaretlerinin yöneltmede kullanmasını , okumasını ve çizimleri öğrenmelidir.
- Yerküre sargılarını , benzerliklerini, farklılıklarını, birliklerini ve onların insan, bitki, hayvanlar alemine olan etkilerini bilmelidir;
- Yerkürede nüfus sayısını , doğum artışı , göçler , ırk, dil, din farkları , devlet örgütleri, iktisadi gelişme, toplumsal düzenleri hakkında bilgileri kavramalıdır;
- Dünyada fiziki ve insani özelliklerini ve sorunlarını , su erozyon, ozon, kirlilik, yavaş nüfus artışı , açlık, mültecilik, iktisadi aynı seviyede gelişmemesi, dünyadaki çatışmalar hakkında öğrenciler bilgilenmelidir.

ÖZEL AMAÇLAR

- Yerkürenin Uzaydaki yerini ve hareketlerini esas konularını bilmelidirler;
- Harita eğiminde objelerin, ülkelerin Coğrafya durumlarını tayin etmesini öğrenmelidirler;
- Sayı ve grafik ölçeklerinin kullanmasını bilmelidirler, aynı zamanda topografi haritalarında yerel ve genel yükseklikleri, haritalar arasındaki farkları , onların özelliklerini ve diğer bilgileri kullanmasını öğrenmelidirler;
- Yerküre kabuğu sargısını , sargı içindeki olayları , volkan ve depremleri, yerküre kabuğunun genel şekillerini, meydana gelmelerini, iç ve dış kuvvetlerinin rolü ve etkileri hakkında bilgileri olmalıdır;

- Havaküre yapı sı nı , termik olayları , havada dikey yapı lar , iklim ve zamanı n anlamları nı ö renmelidirler;
- Suküre, suyun do adaki hareketlerini , suları n özelliklerini, do ada ve toplumda suyun önemini ve rolünü, Yerkürede onun da ılı ılı nı ve onun kirlenmemesi için alı nacak olan tedbirler hakkı nda ö renci bilgilendirilmelidir;
- Ö renci Dünyada bitki ve hayvanlar alemi, iklim, ve suyun yayılı ılı nda insan etkisinin önemli oldu unu ö renmelidir;
- Do al felaketlerin meydana gelmelerine sebep olan faktörler ve onları n Dünyada da ılı ılı hakkı nda bilgisi olmalı dır;
- Dünya nüfusu, onları n hızlı artışı nı , aynı seviyede da ılı maması nı , sosyo-iktisadi gelişmesini ve do al koşulları hakkı nda ö renci bilgi sahibi olmalı dır;
- Do al artışı , ona etki eden faktörleri, genel halk yapı ları nı n, göçlerin, çe itleri ve sebepleri ile ilgili ö renci bilgilendirilmelidir;
- Üretim ve hizmet verme çe itleri, iktisat kolları ve onları n Dünyada yayılı ılı hakkı nda bilgiler verilmelidir;
- Ya am ortamları , onları n meydana gelişleri, ekileri (toplu, da ılı nı k), tipleri (köy, kent), büyüklükleri (küçük, orta, büyük), yapı ılı ılı nı (fiziksel yapı sı), fonksiyonları v.b. hakkı nda bilgilendirilmelidirler.

BECER LER

Co rafya dersinde ö renci u konular üzerinde bilgiler alı p derlendirmeler yapmalı dır:

- Haritanı n içindekilerini farketmelidir, aynen ölçeklerin kullanılması nı , haritada objeler arasında yükseklikleri tayin etmesini, i aret ve renklerin kullanılması nı ö renmelidir;
- Grafikon, diyagram, tablo, harita ve içindekilerini okuması nı ö renmelidir;
- Yerkürede meydana gelen do al olaylar ve onları n Co rafya bölgelerinde yayılı ılı (rölyef ekileri, su objeleri, iklim elemanları ve faktörleri) hakkı nda bilgileri olmalı dır;
- Çe itli ölçekli haritalarda farklı yükseklikleri tespit edip göstermeyi;
- Çe itli rölyef ekilerini, iklim elemanları nı n grafikte gösterimini, hidrografi özellikleri hakkı nda bilgilenecek kullanılmaları nı ö renmek;

- Dünyada nüfus ve yaşam ortamları hakkında çeşitli kaynakları kullanarak (izleme, harita, grafikon, tablo, CD v.b.) bilgi sahibi olmak;
- Harita yardımıyla Dünyada genel yaşam ortamlarını ve nüfusun yayılışını hakkında bilgilendirilmek;
- Çeşitli harita, grafikon, v.b. çizerek (örneğin: Dünya nüfusu ve onun yayılışını, yaşam ortamları, çeşitli iktisadi kolları ve üretimleri) ve onları kullanarak bilgi sahibi olmalıdırlar;
- Örneği, bilgi ve iletişim kaynaklarını, not defterlerini, tablo, grafikon, harita v.b. kullanarak herhangi bir konuda araştırma yaptıkları sonuçları göstermeli;
- Örneğinin, kendi yaşam ortamında herhangi bir olumsuz olaya karşı eleştirisi sert olmalıdır.

MÜFREDATLAR ARASI VE DERSLER ARASI İLİŞKİLER

Genel olarak, yani onuncu sınıfına ait ders birimleri diğer derslere sırasıyla bağlantılı olduğunu söyleyebiliriz, o da:

a. Sağlık İlimi

- Örneği hava koşullarını öğrenirken aynı zamanda, iklim elemanlarını yani sıcaklık, basınç, nemlilik v.b. özellikler hakkında bilgisi olmalıdırlar. Bu bilgilere dayanarak insan sağlığı ve onun çalışmaya gücü seviyesini de öğrenmelidir. Söz konusu değişimlerin değerlendirilmesi için kendine ait fikir sahibi olmalıdırlar;
- Örneği iklim hakkında bilgilendirilerek, iklim elemanları ve faktörleri ile onların değişimleri sonucu olan etkilerini anlamalıdırlar. Örneğin: Güney ve Doğu Asya'da yaygın olan pirinç üretirler ve onların esas besinleri pirinçtir. Bununla ilgili bu bölgede yaygın olan çeşitli kemik hastalıkları na kapılırlar ve yaşam süreleri ortalama olarak daha kısadır;
- Örneği su ve günlük hayattaki önemi ve rolü hakkında bilgilenirken, aynı zamanda su kirliliğinden meydana gelen çeşitli hastalıklarla ilgili bilgi de elde etmelidir;
- Örneği, tatil ve serbest zamanlarda her yıl, göl ve deniz kıyılarındayıkaybolmuş olduğunu bilmelidir; çünkü su kirliliğinden ötürü çeşitli bulaşıcı hastalıklara yakalanabilir;
- Örneği aynı zamanda herhangi bir gezi ya da bilgilenme gezisi esnasında bazı tehlikelerle karşılaşabilir; onun için ilk yardım konusu hakkında bilgilenmelidir.

b. Yurtta lık e itimi

- Ülke, ırk, dil, din, devlet örgütleri ve toplumsal düzenler hakkında ö renci bilgilendirilerek, aynı zamanda çe itli toplumlarda insanlar arasındaki saygı ve sevgi olmasını farketmelidir.

c. Cinsel e itlik

- Co rafya bilim kolu olarak cinsel e itlik hakkında ö renciyi bilgilendirmekte önemli rol oynamaktadır;
- Cinsel e itlik denildi i zaman çe itli konuların gelişmesi dünülmektedir, örne in: Doğal ortam, halk yapısı (cins, yaş, din, eğitim, çalışmaları-çalışmayanlar v.b.). Tüm bu bilgileri ö renci bir araya getirdikten sonra kadın-erkek, erkek-erkek arasındaki benzerlik ve farklılıklarını öğrenebilir;
- Yeni gelişen teknoloji sayesinde Co rafya e itimi (GPS, GIS, bilgisayar haritaları v.b.) her iki cinsiyetin özelliklerinin incelemesinde yardımcı olmaktadır;
- Ülke, ırk, halk, dil, din, devlet örgütleri ve toplumsal düzenler hakkında ö renci bilgilendirilerek, aynı zamanda çe itli toplumlarda insanlar arasındaki saygı ve sevgi olmasını farketmelidir.

CO RAFYA

(haftalık ders sayısı 2, yıllık toplam 74 ders saati)

Fen Lisesi

Ders programı m n da ı lı mı

Kategoriler	Toplam Ders Sayı sı	%
Alan ve Fiziksel Özellikler	35	47
nsanlı k Co rafyası	19	26
Seçme Dersler	6	8
Tekrarlamalar	14	19
Toplam	74	100

DERS ÇER	DAVRANI LARI	ESAS KONULAR	DERSLER ARASI L K
I. F Z KSEL CO RAFYA ara tırma ve ayrı lı ı	Ö RENC : - Co rafya bilim kolu olarak ve onun di er derslerle ba lantı sı nı ö renmelidir.	Fiziksel Co rafya, jeomorfoloji, hidroloji, iklim bilgisi.	Jeoloji, jeofizik, kimya, biyoloji.
II. YERKÜREN N BÜYÜKLÜ Ü VE EKL	- Yerkürenin büyüklü ü ekli, hareketleri ve sonuçları hakkı nda açıklamalar yapmalıdır.	Elipsoid, geoid, apoid	

III. HARİTA VE KÜRE, Yerküre yüzeyinin harita ve kürede gösterilişi	- Yerküre yüzeyinin harita ve kürede gösterme şekilleri ve tekniklerinin öğrenilmesi	Harita, küre, ölçek, projeksiyonlar v.b.	Jeodezi
IV. YERKÜRE YAPISI VE EKLİPTİK, Yerküre kabuğunun jeolojik gelişmesi	- Yerküre sargılarını, meydana gelmelerini, kütleler, mineraller ve onların önemini açıklamalıdır.	Ta küre, ta küre sargısını, çekirdek, mineraller, magma, pangea, tortul ve metamorf kütleler.	Jeoloji, Jeofizik
V. YERKÜRE YÜZEYİNİN RÖLYEFİ, rölyef şekillerinin meydana gelmesi, tipleri ve şekilleri	- Rölyef şekillerinin meydana gelmesi için en önemli faktörler iç ve dış kuvvetlerdir. Volkan ve depremlerin meydana gelmeleri, etkileri ve meydana getirdikleri felaketler. - Rölyefin günümüzdeki önemi ve rolü.	Rölyef, endogen, ekzogen, volkanlar, depremler, iç ve dış merkezler, erozyonlar, oronlar, antiklinal, sinklinal, Tetis v.b.	Jeoloji, Jeotektonika
VI. ZAMAN VE KLİMATA Havaküre yapısını, havaküre olayları, havakürede su, iklim tipleri ve yayıllığı, iklim değişmelerine etkileyen faktörler.	- Havaküre yapısını ve onun havakürede meydana gelen olaylarının etkileri. - Havaküredeki enerji kaynaklarını ve onların yerküremize yayıllığını. - Hava basıncı ve onu etkileyen faktörler. - Zaman, iklim ve iklim tipleri.	Atmosfer, troposfer, zaman, iklim, ozon tabakası, siklon, antisisiklon, hava durumu tahminleri, sinoptik haritaları, hava basıncı, buharlaşma, atmosfer yarılları, hava nemliliği, rüzgarlar, hava ceryanları v.b.	Meteoroloji, klimatoloji, fizik

VII. SULAR Sükre yapı lı , Dünya deniz ve okyanusları , karadaki sular, suyun günümüzdeki önemi ve yeri.	-Dünyada okyanusları n yayı lı . -Dünyada tatlı ve tuzlu suları n yayı lı . -Dünyada su kirlili i oranı nı açı klamak. -Karadaki sular, onları n yayı lı ve önemi.	Sükre, su bilançosu, yeraltı suları , kaynaklar, ırmaqlar, buzullar, sinkler, deniz,okyanuslar, estuar, fiyordlar.	Hidroloji, hidrojeoloji
VIII. B İSFER Dünyamı zda bitki ve hayvan alemi yayı lı , geli meleri, önemi ve yeri.	-Dünyada var olan iklim ku akları ve bu ku aklardaki bitki ve hayvanlar aleminin yayı lı . -Bitki ve hayvanlar aleminin yayı lı nda insan etkisi.	Ekosistem, biot, abiot, stepler, savanalar, tundralar, toprak bilgisi, kserofitler, mezofitler, hidrofiter, taygalar.	Botanik, zooloji, ekoloji
IX. NÜFUS Halk yapı sı , do al artı lı ve dünyada yayı lı .	- Dünyada do al artı lı , sebepleri, halk,yapı sı nı göçleri, demografi de i meleri ve yayı lı nı açı klamak.	Do anlar, ölenler, do al artı , göçler, nüfus yo unlu u, ırklar, demografi de i meler.	Sosyoloji, tı p, iktisat
X. YERLE ME YERLER Anlamı , fonksiyonları ve çe itleri	-Dünyamı zda yerle me yerleri, çe itleri, fonksiyonları ve önemlerini açı klamak.	Kent yerle me yerleri, rural, megapolis v.b.	
XI. İKTİSAT İktisat kolları , tarı mcı lık, endüstri, ula şım, turizm.	-İktisat kolları nı n geli mesini açı klayı p, iktisadı n co rafya yayı lı nı ve faktörlerini gösterilecek	İktisat, tarı mcı lık, endüstri, ula şım	İktisat, teknoloji.

UYARI: Ö rencilerin ilgilerini en çok çeken ders birimleri için ö retmenin 6 ders kullanması tercihe bı rakı lmı tır.
Söz konusu dersler çerçevesinde müze, do ada veya herhangi bir özel co rafya bölgesi ziyaret edilebilir.

CO RAFYA

(haftalık ders sayısı 2, yıllık toplam 74 ders saati)

Sosyal Bilimler Lisesi ve
Dil A 1 rlı klı Liseler

Kategoriler	Ders sayısı	%
Fiziksel ve Alan Co rafyası	17	23
nsanlı k Co rafyası	31	42
Seçme Dersler	5	7
Tekrarlamalar	21	28
Toplam	74	100.0

Ç NDEK LER,DAVRANI LAR,ESASKONULAR VE DERSLERARASI L K

Kategoriler ve alt kategoriler	çerik	Davranı lar	Esas Konular	Dersler arası ili ki
Yer ve Alan	Fiziksel co rafyaya giri , anlamı ve ayrı lması .	Ö renci co rafyanı n anlamı , konusu, ayrı lması ve fiziksel co rafya hakkı nda bilgilenmelidir.	Fiziksel co rafyanı n bölümlerinden.	Jeoloji, biyoloji ve fizik ile ba lantı sı vardır.

	Yerkürenin fiziksel co rafya özellikleri, büyüklü ü, Yerkürenin hareketleri ve hareket sonuçları .	Ö renci Yerküre eklini, büyüklü ünü, boyutları nı , hareketlerini ve hareket sonuçları nı bilmelidir.	Yerkür ekli,geoid, enlem ve boylamlar, kutuplar.	Ders biriminin fizik, astronomi ve matematik ve jeodezi ile ba - lantı sı vardı r.
	Harita ve küre, co rafya haritaları , ölçekleri ve içindekiler.	Ö renci harita ve kürenin anlamı nı ve önemini bildikten sonra, Yerkürede enlem-boylam ve harita i aretlerin yardı mıyla yöneltmeyi ö renebilir.	Harita , küre, enlem, boylam, ölçek, projeksiyonlar, planlar, atlas, izohip, izobarlar v.b.	Ders biriminin haritografi ma- tematik ve jeo- dezi ile ba lan- tı sı vardı r.
Fiziksel Co rafya – Litosfer (Ta küre)	Yerkürenin yapı lı ı	Yerküre yapı sı nı n esas elemanları nı ö renciye ö retilmelidir.	Yerküre sargı sı , kabu u, çekirde i, ta küre, S AL, S MA, N FE, sargı lardaki sı caklı k.	Ders biriminin jeoloji ile ba lantı sı vardı r.
	Yerküre kabu u, meydana gelmesi ve yapı sı	Yerküre kabu unun nasıl meydana geldi ini hangi tektonik orogenlerinde hangi ekiller kazandı .	Tektonik hareketler, iç ve dı kuvvetler, sı rada lar, horst, antiklinal, sink, v.b.	Jeoloji ile ba lantı sı vardı r.
	Küteller ve mineraller.	Küteller nedir, nelere dayanarak ayrı mı yapı lı r, ma matik tortul ve ba kala ı m kütelleri.Kütellerin ülke iktisadı na olan etkisi.	Ma matik, tortul ve ba kala ı m kütelleri. Metal ve metal olmayan küteller.	Jeoloji ile ba lantı sı vardı r.
	Yerküre kabu unun rölyefi, ekileri, iç ve dı kuvvetler.	Ö renci esas rölyef ekileri, sı rada lar, ovalar, yaylalar, vadiler v.b. hakkı nda bilgilenmelidirler.	Kı talar, yaylalar, sı rada lar, vadiler, dar bo az ve geçitler, erozyon, abraziyon, buzul, eol v.b.	Jeoloji ile ba lantı sı vardı r.

	Erozyonlar ve Yerkaymaları	Erozyon ve yer kaymaları n meydana gelmelerine etki eden faktörler. Toplumda meydana getirdikleri zararlar.	Yıkıcı ve biriktirici erozyon çeşitleri.	Ders biriminin jeoloji, fizik, biyoloji, kimya ve matematik ile bağlantısı vardır.
	İnsan hayatında rölyefin önemi ve yeri.	İnsanoğlu çeşitli rölyef şekillerini tarımcılık, yerleşme yerleri, ulaşım v.b. amaçlı kullanmaktadır.	Dağ, düzlük, yayla, vadi, sahil, deniz kıyısı v.b. rölyef şekilleri.	Ders biriminin fiziksel coğrafya, mimarlık, tarımcılık ile bağlantısı vardır.
Atmosfer (Havaküre)	Atmosferin yapısı ve orada meydana gelen olaylar.	Örencihavaküre yapısını, sargılarını, onların özelliklerini, Yerküreye olan etkileri hakkında bilgiler etmelidir.	Troposfer, stratosfer, iyonosfer, iklim, iklim faktörleri, iklim elemanları, iklim tipleri.	Ders biriminin havaküre fiziği ile bağlantısı vardır.
	Rüzgarlar, meydana gelmeleri ve ayrılmaları.	Rüzgarların meydana gelmeleri, hareketleri, hızı, yönleri, özellikleri ile Yerküredeki etkileri hakkında örencil esas bilgiler alınmalıdır.	Sürekli-devir ve yerel rüzgarlar, sıcak ve soğuk rüzgarlar, pasatlar, antipasadlar, musonlar, tayfunlar, uraganlar v.b.	Ders biriminin havaküre fiziği ile bağlantısı vardır.
	Atmosfer yağışları, ekillerini, yaylılar, "El Ninyo" fenomeni.	Örencil bilmelidir ki yağış ekillerini, miktarını, "El Ninyo" fenomenini	Yağış çeşitleri, yağmurlar, kırağı, çiy, kar, dolu, sürekli, devir, ekvatoryal, tropik v.b.	Ders biriminin havaküre fiziği ile bağlantısı vardır.

	Hava kirlili i ve ozon sorunu.	Hava kirlili ini ve ozon sorununu ö renciye toplumun hı zlı endüstrile mesini, kentle mesini, trafi in geli mesini v.b. olarak açı klanmalı dı r.	Hava kirlili i ve ozon sorunu kimyasal gazlardan, toz, zararlı gazlardan ultraviole ış ı nları ndan v.b.	Ders biriminin fizik, kimya ve biyoloji ile ba lantı sı vardı r.
	Genel kirlilik ve iklim.	Endüstri ve otomobil gazları ndan ba ka, insano lu da do ayı kirleterek iklim de i imine sebep olmaktadır.	CO, CO ₂ , SO ₂ , gibi gazlar, kuru ya murlar, di er olumsuz do al belirtiler.	Ders biriminin fizik, kimya ve biyoloji ile ba lantı sı vardı r.
Suküre (Hidrosfer)	Sular, meydana gelmeleri, özellikleri, su bilançosu.	Ö renci Yerkürede suları n yayılı ş ını , ekilerini, belirmelerini, su bilançosunu bilmelidir.	Dünya denizi, denizler, göller, ı rmaklar, bataklı klar, tuzluluk, sı caklık, hareketleri gel-git, akı ntı .	Ders biriminin fizik ve kimya ile ba lantı sı vardı r.
	Su-insan toplumunun en önemli faktörü.	Ö renciye suyun hergünkü hayatı mı zdaki önemini, korunması nı ve kirlili i hakkı nda bilgiler verilmelidir.	Suyun önemi, noksanlı ş ı , kirlili i v.b.	Ders biriminin iktisadi ve di er toplumsal birimlerle ba lantı sı vardı r.
Bitki ve hayvanat alemi (Biosfer)	Yerkürede bitki ve hayvanat alemi.	Dünyamı zda var olan bitki ve hayvanat alemi günden güne azaldı ş ını ve bu sorunun bir an önce durdurulması için eylem alı nmaları hakkı nda ö renci bilgilenmelidir.	Ormanları n kesilmesi ve yangı nlar, ortamı n kirlenmesi, tarı m alanları n açılması , bazı bitki ve hayvanat türlerin yok edilmesi.	Ders biriminin biyoloji ve kimya ile ba lantı sı vardı r.

Bitki ve Hayvanat alemi (Pedosfer)	Toprak-meydan gelmesi, çetileri, verimli toprakların azalması.	Örenci toprağın nasıl meydana geldiğini, onun fiziksel, kimyasal ve biyoloji özelliklerini çetilerini, verimli arazilerin gündengüne azaldığını bilmelidir.	skelet toprakları, alüviyal toprakları, kara toprak, kıvrıklı toprak, podzol, omonıça v.b.	Ders biriminin pedoloji, biyoloji, fizik, kimya ile bağlantısı vardır.
İnsani (human) sistemler	İnsani coğrafyası, önemi, ayrılmı ve ödevleri.	Örenciye insan coğrafyası ve onun hergünkü hayatımızda önemi ve rolü hakkında bilgi verilmelidir.	İnsani coğrafyası, sosyal, iktisadi, tarım, endüstri, ulaşım v.b.	Ders birimi benzeri derslerle bağlantısı vardır.
	İnsani coğrafyasında haritalar ve harita yöntemleri.	Örenci harita elemanlarını, işaretlerini bilmelidir ki ileride her çetite haritayı rahat rahat kullanabilir.	Ölçek, projeksiyonlar, özel haritalar, grafikonlar v.b.	Ders biriminin haritografi, istatistik, matematik dersleriyle bağlantısı vardır.
İnsan ve toplum	Dünya nüfusu, yayılımı, yoğunluğu ve doğal artışı.	Örenciyi rakam ile grafiklerle dünya nüfusunu, artımını, yoğunluğunu ve hareketlerini öğretmeliyiz.	Artı, azalış, dağınıklık, genel ve relativ artı v.b.	Ders biriminin demografi, istatistik iktisadi ve sosyoloji dersleriyle bağlantısı vardır.
	Doğal hareketler, göçler, mülteci sorunları.	Örenci doğal hareketleri, göçleri ve sebeplerini bilmelidir.	Aktif-aktif olmayan nüfus, cins, yaş, iktisadi, eğitim, ırk, dil, din, halk yapısı.	Ders biriminin sosyal, iktisadi, tıp ve psikoloji ile bağlantısı vardır.

	Dünyamı zda halk yapı sı ve özellikleri.	Ö renci dünya nüfusunun çe itli biyoloji, iktisadi, sosyal, e itim, ırk, dil, din, alanları ndaki farklılıklara alı malı dır.	Köyler, kentler, sürekli devir, küçük, orta, büyük, tarım , endüstri, turistik v.b. yerle im yerleri.	Ders biriminin sosyal ve iktisad ile ba lantı sı vardı r.
Yerle im Yerleri	Yerle im yerleri, ayrı lı ı , tipleri ve fonksiyonları .	Köy-kent, toplu-da ım k yerle me yerleri ve onları n fonksiyonları hakkı nda ö renciye bilgi verilmelidir.	Natalitet, mortalitet, göçler, mülteciler.	Ders biriminin sosyal, iktisadi ile ba lantı sı vardı r.
	Urbanizm dünya prosedürü gibi.	Ö renci bilmelidir ki kentle me endüstrisinin, halka hizmet veren, ula ım nı , iç yapı sı na ve fonksiyonları naba lı dır.	Kentle me, iç yapı sı , ileti im, trafik a ı v.b.	Ders biriminin teknik bilgilerle ba lantı sı vardı r.
Alan Örgütlenmesi	Dünya siyasi haritası	Ö renci bilmelidir ki dünya siyasi haritası günden güne durmaksız n de i mektedir. (Bilhasa sosyalizm toplumsal düzenin da ılması ndan sonra).	Büyük co rafia bulu ları , sömürgecilik, dekolonizasyon, ekonomi-teknoloji ba lı lı ı , borçlanma, küçük devletlerin kurulması .	Ders biriminin siyasi ve iktisad birimleri ile ba lantı sı vardı r.
	Devlet, co rafi alanı olarak.	Bir devletin alandan, halktan, do al zenginliklerinden, toplumsal-siyasi düzeninden, sı nı rları ndan v.b. meydana geldi inden ö rencilere bilgi verilmelidir.	Küçük, orta ve büyük devletlerin co rafia durumu, do al ve etnik sı nı rları , denize çı kıntı ları , kara ülkeler, zengin, geli mekte olan ve fakir ülkeler, kapitalist, sosyalist v.b. ülkeler.	Ders birimleri ile ba lantı sı vardı r.

	Dünyada iktisadi, askeri ve siyasi topluluklar.	Devletler arası nda iktisadi ve siyasi gruplar olu tururlar, çünkü o zaman kendilerini daha güçlü ve güvenli hissederler.	Ekonomi toplulukları (OECD, EFTA,OPEC,GATT v.b.), askeri NATO, Arap ligi, siyasi (OSCE, OKB,EU).	Ders biriminin siyasi bilimleri ile ba lantı sı vardı r.
	Dünya ülkeleri arası nda i birlik ve anla mazlı klar.	Ö renciler, milletler ve devletler arası siyasi ve ekonomik i birli in oldu unu, aynı zamanda devletler arası sı nı r problemleri, etnik grup problemleri, fakat iyi i birli inin oldu unu da bilmelidir.	Alan, su, dö al zenginlikle, sı nı r, azı nlı k anla mazlı kları , sı nı rlar, devletler ve kültürel i birli in varlı ı .	Ders biriminin iktisat, siyasi bilimlerle ba lantı sı vardı r.
nsanlar ve çalı maları .	Dünyamı zı n iktisadi-co rafya özellikleri.	Ö renci iktisadı n anlamı nı , bölümlerini, üretim ve üretim olmayan kolları nı , faktörlerini v.b. bilmelidir.	Üretim ve hizmet ekonomisi sektörleri, insan faktörü, teknik ve mali faktörler.	Ders biriminin iktisat bilimiyle ba lantı sı vardı r.
	ktisadi ve hizmet verme çalı maları .	Ö renci iktisadı n önemini, kolları nı ve günlük hayatı mı zdaki yerini farketmelidir.	ktisadi çalı maları , özel iktisadi kolları .	Ders biriminin iktisadi bilim koluyla ba lantı sı vardı r.
	Bilim ve teknoloji devrimi ve onun iktisada olan etkisi.	Bilim ve teknolojinin geli mesiyle, bir devletin iktisadi geli mesi daha yüksek seviyeye gelee ini ö renciye ö retilmelidir.	Bilim, teknik ve teknoloji devrimi, endüstri devrimi, kömür, petrol, cereyan, atom enerjisinin kullanı lı , elektronik mühendislik.	Ders biriminin teknik, teknoloji, enformatik bilim kolları yla ba lantı sı vardı r.

	Tarı m üretimleri, ko ulları ve geli me faktörleri.	Tarı mcı lı ın geli mesinde do al ko ullardan ba ka teknolojinin geli mi maddi deste i olmasını n ön art oldu u ö renciye bilgi verilmelidir.	Rölyef, iklim, nemlilik, sulama, dünya nüfusunun artması , endüstrinin geli mesi, ula ım v.b.	Ders biriminin agronomi ile ba lantı sı vardı r.
	Tarı m üretim tipleri	Ö renci tarı m üretimi tiplerinin geli mesinde do al ko ullardan ba ka iktisadı n ve tekni in yüksek seviyede olması artı nı bilmelidir.	Yerel, ekstenziv, intenziv çe itleri, piyasa iktisadi, özel tarı m üretimleri.	Ders biriminin agronomi ile ba lantı sı vardı r.
	Orta ku akta bitki üretimi	Orta ku a a ait bitkiler yeti ti ini ö renciye anlatılmalı dı r.	Bu day, mısı r, patates, eker pancarı , ayçiçe i, v.b. orta ku ak üretimleri.	Ders biriminin agronomi ile ba lantı sı vardı r.
	Suptropik bölgesinde bitki üretimi.	Suptropikal bölgesinde bitkilerin yeti ti ini ö renciye anlatmalı dı r.	Turunçgiller, zeytin, hurma, pamuk, tütün üretimleri.	Ders biriminin agronomi ile ba lantı sı vardı r.
	Ekvatoryal ve tropik bölgesinde bitki üretimi.	Ekvatoryal ve tropik bölgelerde bitkilerin yeti ti ini ö renciye anlatmalı dı r.	Pirinç, kahve, çay, muz, kokos v.b. üretimleri.	Ders biriminin agronomi ile ba lantı sı vardı r.
	Dünyada hayvan üretimi ve balı kçıl ık.	Ö renci hayvancılı ın geli mesini, tiplerini, ula ımını , balı k avı bölgelerini, balı k avı miktarını ve endüstride balı k üretimine etki eden faktörlerini analiz etmelidir.	Ekstenziv ve intenziv hayvancılı k, hayvan tipleri, büyükba , koyun,yabani hayvanlar, at sayı ları , hayvan üretimleri.	Ders biriminin agronomi ile ba lantı sı vardı r.

	Dünyada açlık sorunu, sebepleri ve izleri.	Örenciye neden bugün dünyada açlık var, sulama nedenleri ve sorunlarını nasıl çözümlenmesi gerektiğini anlatacaktır.	Dünyamızda açlık sorunu, sebepleri ve faktörleri.	Ders biriminin iktisadi ve tıp bilim kollarıyla bağlantısı vardır.
	Endüstri, gelişmesi, özellikleri ve endüstri üretimi.	Endüstri nedir, endüstri kolları ve endüstri üretimi hakkında öğrenciye bilgi verilmelidir.	Zanaatçılık, manufakturacılık, endüstri, I-II-III endüstri devrimleri, dünyada endüstrileme önemi ve rolü.	Ders biriminin iktisadi ve teknik bilim kollarıyla bağlantısı vardır.
	Endüstrinin bölgeleşmesinde sebep olan faktörler.	Endüstri bölgeleşmesini ve ona etki eden faktörler önceden bilinmelidirler.	Hammadde, enerji, iş gücü, kapital, ulaşım, piyasa v.b. faktörler.	Ders biriminin iktisadi ve teknik bilim kollarıyla bağlantısı vardır.
	Enerji-iktisadi gelişimdeki önemi ve rolü.	Enerji gelişmesi, teknik ve iktisadi gelişiminin en önemli faktörüdür.	Güneş, rüzgar, hayvansal, insan buhar makinesi, iç yanma, elektrik, atom enerjisi, dünyada onların üretimi.	Ders biriminin teknik bilimiyle bağlantısı vardır.
	Hammadde-dünyada yaygınlığı, iktisadi önemi ve rolü.	Örenci bilmelidir ki endüstrinin gelişmesinde hammaddelerin önemi çok büyüktür. Aynı zamanda hammadde Dünyada aynı şekilde yayılmıştır.	Enerjiye ait hammaddeler, metaller, (kara ve renkli metalurji), metal olmayanlar, endüstri üretimleri.	Ders biriminin jeoloji ve teknik bilimleriyle bağlantısı vardır.

	Dünyada endüstri bölgeleri ve onların özellikleri.	Endüstrinin kendi özellikleri vardı r, ki onlara dayanarak endüstri bölgelerinin meydana geldi i ö renciye açıklanmalı dı r.	Eski ve yeni endüstri bölgeleri, metalurji, metal ve makine endüstri bölgeleri, yenilik endüstri (yan sanayi), deniz kıyı sını endüstri bölgeleri, kömür, petrol v.b. endüstri bölgeleri.	Ders biriminin iktisadi ve teknik bilimleriyle bağlantısı vardı r.
	Endüstrinin aynı seviyede gelişmesi, sebepleri ve izleri.	Ö renci bilmelidir ki Dünyada endüstri aynı şekilde gelişmektedir.	Gelişme-gelişme sebepleri insan başına gelirler, ihracat ve ithalat, endüstrinin gelişmesi için krediler.	Ders biriminin iktisad ve sosyolojiyle bağlantısı vardı r.
	Ulaştırma, ticaret ve turizm	Söz konusu kollarının hangi seviyede geliştiğini teknoloji, iktisadi ve coğrafya koşullarına bağlı olduklarını ö renci bilmelidir.	Ulaştırmanın anlamı, iç ve dış ticaret, turizm ve çeşitleri.	Ders biriminin iktisad ve teknik bilimleriyle bağlantısı vardı r.
	Ulaştırmanın gelişmesine etki eden faktörler ve sebepler.	Ulaştırmanın gelişmesinde doğal, toplumsal, iktisadi ve teknoloji koşullarının hangi seviyede oldukları çok önemlidir.	Rölyef, iklim, hidrografi, coğrafya durumu, doğal zenginlikler, teknolojinin gelişmesi gibi sebepler.	Ders biriminin doğal iktisad ve teknik bilim kollarıyla bağlantısı vardı r.
	Ulaştırma kolları ve özellikleri.	Ö renci, ulaştırma kolları hangileridir, onların özellikleri nelerdir ve dünyada yaygınlığı nasıl dır, bunları bilmelidir.	Yerel, modern, kara, su, hava, demir, deniz, göl, ırmak, kanal, TT, elektronik ulaştırma kolları .	Ders biriminin teknik ve iktisad bilimleriyle bağlantısı vardı r.

	Dünyada malları n biriktirilmesi.	Ö renci malları n biriktirilmesi, tüketiciye gelecekte büyük yardı mda bulunabilirli ini bilmelidir.	Biriktirme, biriktirme çe itleri, pozitif ve negatif bilanço, ticaret örgütleri v.b.	Ders biriminin iktisad ile ba lantı sı vardı r.
	Turizm fonksiyonları ve önemi	Ö renci kendi yaptı ı seyahatlerinden bilgiler vermelidir, aynı zamanda turizmin fonksiyonları nı ve onun önemini bilmelidir.	E lence, rekreasyon, tatil, turistik kapasiteler, do al güzellikler, kültür merkezleri v.b.	Ders biriminin iktisad bilimiyle ba lantı sı vardı r.
Toplum ve Ya am Ortamı	Toplum ve ya am ortamı , çe itleri ve özellikleri.	Ö renciye insanı n do aya olan etkisini, geli mesini ve özel ya am artları nı n yaradı lı ı anlatı lmalı dı r.	Do al, kültürel, co rafyasal v.b. gibi ya am ortamları .	Ders biriminin biyoloji, iktisad ve sosyoloji ile ba lantı sı vardı r.
	Toplumun geli mesinde do anı n etkisi.	Rölyef, iklim, su, toprak, bitki ve hayvanlar alemi gibi do al elemanları n etkisi altı na toplumun geli mesi konusunda ö renci bilgilenmelidir.	Rölyef, iklim, su, ya am ortamları , verimli arazilerin kullanı ı , ula ı m, sa lık v.b.	Ders biriminin fen bilimleri ile ba lantı sı vardı r.
	Do anı n de i mesinde toplumun etkisi.	nsanı n günümüze kadar do aya olan etkisi, ö rencilere aç ı klanmalı dı r.	Do al ortamı n tarı m, endüstri, turistik, kentle me gibilerine de i mesi.	Ders biriminin iktisad ve teknik bilimleri ile ba lantı sı vardı r.

	Dünyada geni ya am ortamları	Ö renci, Dünyada çöller, ekvatoryal ormanlar, savana, step, tayga, tundra v.b. gibi özel ya am ortamları bulunmaktadır, bunları bilmelidir.	Sı cak çöl bölgeleri, kutup bölgeleri, ekvatoryal ormanları , tropikal, muson, savana, istep, tundra, tayga gibi bölgeler.	
--	---------------------------------	--	---	--

UYARI: Ö rencilerin ilgilerini en çok çeken ders birimleri için ö retmenin 5 ders kullanması tercihe bı rakılmı tır.
Söz konusu dersler çerçevesinde müze, do ada veya her hangi bir özel co rafya bölgesi ziyaret edilebilir.

CO RAFYA

(haftalık ders sayısı 2, yıllık toplam 74 ders saati)

Matematik ve Bili im Liseleri

Ders programı nı n da ı lı mı

Kategoriler	Ders Sayı sı	%
Alan ve Harita Bilgisi	20	27.0
Fiziksel Co rafyası	15	20.3
nsanlı k Co rafyası	15	20.3
Seçme Dersler	6	8.1
Tekrarlamalar	18	24.3
Toplam	74	100.0

Kategoriler	Alt kategoriler - Konular	Davranı lar	Dersler arası ili ki
ALAN VE HAR TA B LG S	Harita Bilgisi. Bilim kolu olarak, ayrı mı , geli mesi ve gerçekle mesi	O renci esas hartografi elemanları hakkı nda bilgi sahibi olmalı dı r.	Jeodezi ile ba lantı sı vardı r.
“	Haritada Matematik Bilgileri. Sayı sal ve grafik ölçekleri, ölçeklerin tayin edilmesi	Harita içinde esas matematik özelliklerini bilmelidirler. Aynı zamanda sayı sal ve grafiksel ölçeklerini kullanması nı ö renmelidir.	Jeodezi ve matematik ile ba lantı sı vardı r.

“	Enlem ve Boylamları n Tayin Edilmesi. Co rafia uzunlu u ve yassılı ı , onları n hesaplanması	Koordinant sistemlerini kullanması nda enlem ve boylam ölçeklerinin hesaplamaları nı yapmalı dır.	Jeodezi ve matematik ile ba lantısı vardı r.
“	Haritada Jeodezik Temeller Jeodezik a ı (trigonometri, nivelizasyon) GPS sistemi Aerofotogramlar ve ölçekleri, fotoharitalar	Jeodezik a ı m n ne oldu unu anlayıp, GPS sistemini kullanarak aerofotografi ölçeklerini tayin etmeye alı malı dır. Co rafia’da aerofotografi sistemini nerede ve ne zaman kullanaca ı nı ö renmelidirler.	Jeodezi ile ba lantısı vardı r.
“”	Haritografi Projeksiyonları Geoid, elipsoid Gaus-Krüger ve Merkator projeksiyonları	Gaus-Krüger ve Merkator projelerinin kullanması için bilgi sahibi olmalı dır.	Matematik ve jeodezi ile ba lantısı vardı r.
“	Co rafia Haritaları nı n Elemanları Haritada co rafia objeleri (rölyef, hidrografi, bitki alemi, yerle me yerleri, ula ım, sı nı r, iktisad) Rölyef haritası , planlar, küre, atlas	Harita elemanları nı farkederek, onları co rafia haritası nı göstermesini ö renmelidir.	Co rafia, iktisad, topografi ile ba lantısı vardı r.
“	Haritametre. Haritayla yöneltme, alanda harita yardımı yla yöneltme ve hareket Harita boyutları nı ölçmek Haritada yüksekliklerin belirtmesi Alan e iminin ölçmesi Harita yüzeyinin ölçmesi Haritada alanları n dikey ekillerin çizilmesi	Ö renci bir alanda haritanı n yardımı yla yöneltmeyi bilmelidir. Aynı zamanda enlem ve boylamları n kullanması nı , dikey profilleri, e imini ve haritada do ada gerçek yüzeylerin kullanması nı ne kadar oldu unu ö renmelidir.	Jeodezi ve matematik ile ba lantısı vardı r.

“	Coğrafya Enformasyon Yöntemleri (GİG). G S anlamı ve hazırlanması Bilgilerin G S'e yükletilmesi (sayı , vektörler v.b.) Verilen bilgilere dayanarak coğrafyada sayısal ve alansal işletmeler	Örenci G S'in ne olduğunu, nasıl hazırlandı mı ve nasıl kullanıldı mı anlattı mı.	Matematik ve enformatik ile bağlantısı vardı r.
“	Özel (Konulu) Haritalar. Özel haritaların çizilmesi için kullanılan harita yöntemleri Özel haritaların G S ile yapılması	Hartografi metodları kullanarak ve G S'in bir haritanın çizilmesindeki önemi ve yerini bilmelidir.	statistik ve enformatik ile bağlantısı vardı r.
ALAN VE UZAY	Yerküre ekli ve Büyüklü ü. Yerküre hareketleri ve sonuçları Güne ve Ayın tutulması	Örenci Yerküremizin kendi ve Güne in eksenini etrafında dön- mesi hakkında bilgilenmelidir. Aynı zamanda Ayın ve Güne in tutulması nasıl meydana geldiğini bilmelidir.	Fizik ve astronomi ile bağlantısı vardı r.
FİZİKSEL COĞRAFYA	Yerküre Kabuğunun Yapısı . Yerkürenin iç yapısı Yerküre kabuğunun, meydana gelmesi ve yapısı .	Örenciye Yerküre kabuğu içindeki yapısı hakkında bilgi verilmelidir.	Jeoloji ile bağlantısı vardı r.
“	Yerküre Kabuğunun Yapısı . İç kuvvetler. Volkanlar ve depremlerin meydana gelmeleri ve etkileri. Dış kuvvetler ve onların rölyefe olan etkisi.	Yerküre yüzeyindeki tüm rölyef ekillerinin iç ve dış kuvvetler sayesinde meydana geldiğini örenciye anlatmalıdır. O aynı zamanda volkan ve depremlerin nasıl meydana geldiğini ve etkilerini bilmelidirler.	Jeoloji ile bağlantısı vardı r.

“	Klim ve Zaman. Havaküre ve onun yapı sı . Havakürede meydana gelen olaylar (sıcaklık, basınç, nemlik, bulutluluk, yağışlar). klim tipleri	Havaküre yapısını ve iklim elemanları hakkında öğrenci bilgilenmelidir. Klim tiplerini ve onların Yerkürede yayılışını bilmelidir.	Meteoroloji ve Klimatoloji ile bağlantısı vardır.
“	Sular. Yeryüzü suları , akışları, özellikleri ve yayılışları Yeraltı suları , akışları, özellikleri ve yayılışları Suların bilançosu ve onların gelişme için olan önemleri	Öğrenci Süküre'nin anlamını , doğadaki suyun hareketlerini, meydana gelme akışlarını v.b. öğrenmelidir. Yerkürede suların yayılışını ve önemini bilmelidir.	Hidroloji ile bağlantısı vardır.
“	Topraklar Toprakların meydana gelmeleri ve yayılışları , özellikleri, tipleri	Yerkürede toprak tiplerini, onların yayılışını ve tarımsal faaliyetlerdeki önemi ile rolünü öğrenciye anlatılmalıdır.	Pedoloji ile bağlantısı vardır.
“	Bitki ve Hayvanlar Alemi Dünyada bitki ve hayvanlar alemi ve onların yayılışlarında doğanın ve insanın etkisi	Yerkürede bitki ve hayvanat aleminin yayılışını , doğaya ve insanın etkileri altında gelişmeleri ile ilgili bilgiler öğrenciye verilmelidir.	Biyoloji ile bağlantısı vardır.
NSANLIK COĞRAFYASI	Nüfus Nüfus sayısı , gelişmesi ve yoğunluğu Doğal hareketler, bölgesel farklar, sebepler ve etkiler	Harita, grafik ve tablo kullanarak öğrenci dünya nüfusu hakkında bilgi alabilir. Dünya nüfusunun aynı şekilde	Demografi, İstatistik ve İktisat ile bağlantısı vardır.

	Bölgemizde ve dünyada tranzisyon teorisi Göçler, ekileri ve sebepleri Halk yapı sı ve onun toplumdaki rolü	yayı lmaması , do al artı , halk strüktürü, v.b. ö renmeli. Bir toplumun halk strüktürü sayesinde geli mesini nasıl oldu unu bilmeliyiz.	
“	Ya am Ortamları Köy ya am ortamları , çe itleri, ekileri ve geli meleri Kent ya am ortamları ,büyüklükleri, ekileri, fonksiyonları ve iç yapı sı Kentle me dünya olayı gibi	Yerle me yerleri, çe itleri, do ada ve toplumda geli me- leri, önemi ve yerini ö renciye ders veren ö retmen bilgileme zorundadı r. Bir toplumun geli - mesinde yerle me yerlerinin önemi ve rolünü bilmelidirler.	statistik, jeodezi, sosyoloji ve iktisad ile ba lantı sı vardı r.
“	iktisat iktisat kolları ve hizmetleri Modern iktisat geli mesi Tarı mcı lı ın geli mesi için gereken ko ullar ve faktörler Dünyada bitki ve hayvanlar üretimleri Endüstrinin geli mesi için gereken faktörler Ula ım ve ta ı macı lık (yollar, çe itleri, grafik gösteri i, yo unluk) Turizm (geli me faktörleri, turizm bölgeleri, turizmin etkileri)	Ö renciye iktisad ve iktisad kolları hakkı nda bilgiler vermelidir. Bir ülkenin geli mesinde iktisadı n önemi ve rolünü bilmelidir. ktisadı n geli mesine etki eden faktörler (endüstri, tarı mcı lık v.b.). Bir ülkenin iktisadı hangi seviyede geli ti ini ula ım, ticaret, turizm v.b.ile sı kılı ba klantı ları oldu unu vurgulamalı yız.	ktisadi ve istatistik ile ba lantı sı vardı r.

UYARI: Ö rencilerin ilgilerini en çok çeken ders birimleri için ö retmenin 5 ders kullanması tercihe bı rakıl-
mı tır. Söz konusu dersler çerçevesinde müze, do ada veya herhangi bir özel co rafya bölgesi ziyaret edilebilir

Ö RETİM YÖNTEMLERİ

Coğrafya dersi esnasında çeşitli sorunlarla karşılaşılabilir. Bunların arasında çeşitli anlam taşıyan coğrafya adları, istatistik terminolojisi ve terimler. Bu nedenle ders veren öğretmen öğrencilere en uygun, yakın ve anlamlı bir şekilde anlatıp öğretmek zorundadır. Aynı zamanda yeni yeni coğrafya terimleri en uygun biçimde öğrenciye iletilmelidir. Öğrenciye çeşitli terimleri Kosova bölgesini, kıtaya ve dünyadan örnekler vererek gösterip öğretmelidir.

Ö RETİM YÖNTEMİ VE YÖNELGELERİ

Öğretmenin hangi ders biriminde, hangi metodu kullanılabileceği hususundaki tercihler, öğrencilerin ihtiyaçlarına, ders birimine, konulara, öğrencinin gelişme safhalarına göre yapılmalıdır. Başarısını daha yüksek seviyede olması için anahtardaki metod ve teknikler rahatça kullanılabilir:

- Açıklama ve gösterme,
- Sorunların öğrenilmesi,
- Grup halinde çalışmalar,
- Sorunun çözülmesi için konular tartışmalar,
- Eleştirme tekniği,
- Fikirlerin ortaya atılması,
- Araştırmalar,
- Sözlü ifadeler,
- Yazılı ifadeler,
- Gösterme ve açıklama.

Derslerin öğrencilerle öğrenmesinde şu metodlar da kullanılabilirler:

- Tüm sınıfla çalışmak,
- Grup halinde çalışmak,
- Bireysel çalışmak.

Başlangıçta **iki**er, daha sonraları ise **gruplar** halinde çalışmak tercih edilmelidir. Grup halinde çalışmalarda 4-7 öğrenci olabilir, dersin son be dakikasında grubun çalışması bir araya getirilerek, bireysel ve grup halindeki çalışmaların başarılarını, sınıfın başarıyla çalışmasıyla yaklaşımlarıyla mümkündür. Bazı ders birimlerinde ön bilgilerimiz yeteri kadar ise, o zaman pratik gösterimlerle **interaktif açıklamalar** yapılabilir.

Sayılmaz tüm metod ve tekniklerin kullanılması, **didaktik eleman ve araçları** kullanılmasıyla istediğimiz başarıya ulaşabiliriz. Bazı özel ders birimleri için **dersin doğada** gerçekleştirilmesi, yani çeşitli hidro-

meteoroloji, seizmoloji, jeoloji istasyonları nı , istatistik, kütüphane gibi enstitüleri ve co rafa a ırlı ı ta ı yan **gezileri** uygulamak, ba arı nı n daha yüksek seviyeye ula ması demektir.

Sorunun çözülmesi için kullanılan metod her bir sorunun çözülebilmesi için yetmez; fakat bir sorunun bir çok yoldan çözülebilmesi mümkün olmalıdır.

Fikir de i tirme metodu ise bir çok yeni fikirlerin ortaya atılması , çözülmesi ve gerçekleştirilmesi mümkündür.

ÖLÇME VE DE ERLENDİRME

Bilginin değerlendirilmesi ve ölçme (yazılı veya sözlü), ders veren öğretmen Bloom taksonomisini kullanmalıdır (bilmek, anlamak, kullanmak, analiz, sentez, değerlendirme). De değerlendirme üç bölümle gerçekleştirilir:

- kontrol
- ölçme
- değerlendirme.

Ders birimlerinin sona ermesiyle kontrol yapılır. Ö u soruları cevaplandırılmalı "ne biliyorsun?, ne öğrenebildin?" öğrenci bilmediği takdirde "ne öğrenemedin?".

ÖLÇME - Kontrol edildikten sonra ölçülmelidir. Öğrenci kontrol sonuçlarını bilmelidir. O nokta, yüzdelik (%) veya basit bir not tutmayla, bilgi kriterilerine dayanarak ölçme neticesi belirlenir.

DE ERLENDİRME - Sistemik bir şekilde öğrencinin kontrol ve ölçme sonuçları olarak, objektif bir şekilde değerlendirilmelidir. Tüm bilinen metod ve teknoloji sistemlerini bir araya getirerek öğrenci hakkında genel bilgileri değerlendirme yapılabilir. De değerlendirmeyi öğretmen notla, sözlü veya herhangi bir sembol kullanarak yapabilir.

ÖLÇME VE DE ERLENDİRME ARAÇLARI:

- Bir ara tırma ve pratik çalışma yazılı veya sözlü rapor halinde verilebilir. Yazılı şekilde yapıldığı zaman test, kontrol sayfaları v.b. kullanılabilir.

Ö RENCİNİN BAĞIMSIZ ÇALIŞMASI ÜÇ YÖNELTME

Coğrafya dersinin esas temelleri, bilhassa X. Sınıflar için, öğretmen, öğrencinin ve ebeveynin yönlendirmeleri, öğrencinin ne kadar daha kısa zaman içinde ders birimlerini anlayarak, pratik hayatta kullanması demektir. Öğrencilerin bağımsız bir şekilde çalışmaları, değerlendirme esnasında göz önüne alınmalıdır. Coğrafya dersinde daha büyük başarıya ulaşmak için öğrenciye bağımsızlık verilmelidir, nitekim öğretmen başarıyı gerçekleştirmek için bu görevlerin başında durmalıdır:

- Anlatıcı, gösterici ve koordinatör olmalıdır.
- Kendi bilgilerini öğrencilere vermeli.
- Sınıfta inanç ve güven yaratmalıdır.
- Öğrenciyi tümüyle derse verme alışkanlığı yaratmalıdır.
- Öğrenciyi motive ederek ilgisini çekmeli.
- Öğrenciyi önder olmaya alıştırmalı v.b.

Bununla ilgili öğrenciler önderlik yaparak, hata yapmalarından korkmayarak, onlara uymalıdır:

- Çalışma kollarına uymalıdır.
- Öğretmen hazırladığı bilgileri her zaman beklememelidirler.
- Çeşitli kaynaklardan bilgileri toplamalıdır.
- Grup halinde çalışmalar sürdürmelidir.
- Kendi pozitif ve negatif noktalarını fark ederek, düzeltmeler yapmalıdır.
- Toplu çalışmada üstüne düşen görevi yapmalıdır.

KAYNAKÇA

1. Okullara Ait Coğrafya Atlası,
2. Bardhyl Musai:Öğretmen metodolojisi, Tiran, 2003